

Komputer hardver 1x1: tápellátás

van-e írta: horusfalcon

A tápegység, vagy PSU vitathatatlanul a számítógéprendszer dobogó szíve. Tiszta, megbízható táp nélkül a rendszer összes fejlesztése semmit sem ér. Ironikus, hogy a PSU-t gyakran a rendszer legkevésbére becsült elemének tartják.

A PSU alapvető feladatai közé tartozik a váltóáram, a gép által használt egyenáramokká alakítása, illetve a tápot igénylő különféle terhelésekhez megfelelő csatlakozókkal ellátott kábelek biztosítása.

A bevezetőnk nem nélkülözheti a **szokásos biztonsági figyelmeztetéseket**.

A komputerek tápellátására használt úgynevezett „hálózati áram”, ha nem az elvárt óvatossággal kezeled, meg is ölhet. Amikor egy PSU-n, vagy bármin a számítógép házán belül dolgozol, HÚZD KI A CSATLAKOZÓT és „ÁRAMTALANÍTSD” a rendszert. Null feszültség alatt dolgozz!

A tápegység tárolt feszültségei is veszélyesek. A legjobb módszer annak biztosítására, hogy ne legyen tárolt feszültség, húzd ki a hálózati kábelt, majd nyomd be és tartsd elegendő ideig úgy (kb. 10 mp-ig) a ház elején lévő tápkapcsolót, hogy az alaplapon lévő készenléti fények kialudjanak (a ház kinyitása után ellenőrizd, és ha kell ismételd meg addig, amíg az összes LED el nem sötétül).

A kicsit később bemutatott ellenőrzési eljárásokat úgy állítottam össze, hogy a ház nyitott állapota esetén ne kelljen áram. Így sokkal biztonságosabb, ha esetleg valami rossz történne.

A hibaelhárítás az más. Van olyasmi, amit áram alatt kell csinálni. A magasabb szintű hibaelhárítás meg-

haladja a cikk kereteit, de foglalkozunk a tápegység vizsgálo eszközzel és a használata esetén szükséges biztonsági eljárásokkal.

Általában a legegyszerűbb és legbiztonságosabb módszer, ha a PSU-t „fekete doboz”-ként kezeljük. A váltóáram bemegy hátul, és az egyenáramú csatlakozók vannak elől. Minden között nem annyira lényeges. Ezt miért mondom? **PSU-t javítani sem nem biztonságos, sem nem költséghatékony, és nem javasolt megfelelő szakértelem, szerszámok, eszközök és műszerek nélkül.** Az esetek zömében biztonságosabb, egyszerűbb és olcsóbb simán kicserélni az egységet egy biztosan működőre. Ha ez megoldja a problémát, dobd ki a régi egységet és vedd el újat. Ne bontsd ki! **Még a kis teljesítményű PSU-ban tárolt feszültség is ölhet.**

Terminológia:

PSU kiválasztásához és beüzemeléséhez nincs szükség magas szintű elektronikai és számítógépes képzettségre. Az alapvető kifejezések ismerete azonban hasznos lehet. Íme egy rövid lista:

MTBF – Mean Time Between Failure Jelzi az eszköz meghibásodásáig várható átlagos üzemidejét. Az egyes gyártók az MTBF-et egymástól eltérő módon határozzák meg, ezért az ezen alapuló összehasonlításokat körültekintően kell kezelni. Általában órában adják meg.

Zaj – hullámmásnak, vagy periodikus és random elhajlásnak (PARD) is hívják. A PSU egyenáramú kimenet feszültségének nem szándékos változását jelzi, tehát elektromos zaj és nem hang. Általában minél alacsonyabb annál jobb.

Power Rail – A tápsín (vagy buss) a PSU által szolgáltatott önálló kimenet. Sok PSU-ban több tápsín kimenetet van. Ha igen, azokat az egység névtábláján feltüntetik.

Fénykép: egy tipikus PSU névtábla (egy régi Compaq Presarióról)

Kábelköteg – a tápegység kábelkötege biztosítja a PSU-nak a rendszer különböző elemeihez történő bekötéséhez szükséges csatlakozókat. Általában több eltérő kábelköteg van, amik mind eltérő egységekhez történő csatlakoztatásra szolgálnak.

A többi kifejezést a használat során ismertetem. A cikk végén forrásismertetés található, a további olvasgathoz.

Tápellátás biztonsági minősítések:

A PSU-kra **számos biztonsági minősítés** vonatkozik, többségük az egység adott országban, vagy régióban történő alkalmazásra vonatkozik. Itt egy részleges lista a minősítő intézetekről:

Komputer hardver 1x1: tápellátás

UL – Egyesült Államok CSA -- Kanada
NOM -- Mexikó
ETL – Egyesült Államok CE -- Európai Unió
INMETRO -- Brazília
CCC -- Kína GOST-R -- Oroszország
S-Mark -- Argentína
emc-Mark -- Ausztrália, Japán, Kanada, USA

Ennél sokkal több van, a cikk végén, a referencia részénél található néhány hivatkozás ennél bővebb listákhoz.

Ezeknek a jelzéseknek legalább ez egyike kell, hogy szerepeljen a tápegysége. A szabványokban a legfontosabb megfelelő földelési eljárás alkalmazása, hogy az egység hibája ne okozhasson tűzvesztést, vagy áramütést.

Ugyanakkor az UL jól ismert jelzései nem mindig jelennek meg a PSU-n. Helyette keresd a fent látható Recognized Component jelzést.

Tápellátási hatékonysági bizonyítványok:

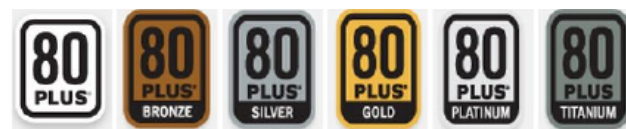
A számítógépelemek energiahatékonyságának mérésére két jelentősebb tanúsítvány létezik: az Energy Star és a 80 Plus. Sok szó esik ezekről a napi sajtóban, de a PSU kiválasztásakor nem ezek az egyedül figyelembe veendő kritériumok.

Az [Energy Star](#) az USA Környezetvédelmi Hivatal által alapított program. Célja a sokkal energiahatékonyabb elektromos eszközök előállításának és használatának elősegítése. Az Energy Star

besorolási rendszeréről a cikk végén lévő források rész hivatkozásai alatt olvasható.

A tápegységeket általában nem rendelkeznek önállóan Energy Star minősítéssel, vagyis ilyen PSU keresése szükségtelenül behatárolhatja a lehetőségeket. Kijelenthető, hogy a házi használatra szánt számítógép-alkatrészek zöme már megfelel az Energy Star-nak. Vásárlásnál nem meghatározó. Különösen a játékosok hajlamosak figyelmen kívül hagyni az Energy Star jelzést.

80 Plus az [Electric Power Research Institute](#) által kidolgozott tanúsítvány. Azt igazolja, hogy a minősített tápegység hatékonysága a használat során eléri, vagy meghaladja a 80%-ot.

Az „alap” 80 Plus (ezüst), Gold (arany), Platinum (platina), Titanium (titán), Unobtanium (elérhetetlen) van – ezek jobb hatékonyságot takarnak, de ez mind pénzt jelent. A legtöbb házi rendszernek a sima öreg 80 Plus, vagy a 80 Plus Bronze több mint megfelelő, szükségtelen plusz költségek nélkül.

Tápfesz. Teljesítm. Hatásfok Hatásfok Hatásfok
~V korrekciós 20%-os 50%-os 100%-os
tényező terhelésen terhelésen terhelésen

80 Plus	115/230*	0.90@100%	80%	80%	80%
80 Plus Bronze	115/230*	0.90@50%	82%	85%	82%
80 Plus Silver	115/230*	0.90@50%	85%	85%	85%
80 Plus Gold	115/230*	0.90@50%	87%	90%	87%
80 Plus Platinum	115/230*	0.95@50%	90%	92%	89%
80 Plus Titanium	230 only	>0.95@20%	94%	96%	91%

Megjegyzés: Titanium szintű tápok 90% hatásfokúak 10%-os terhelésen.

80 Plus Unobtanium (Elérhetetlen) Viccelsz? Én igen!

=====

* - Megjegyzés: A specifikációt 110 V~ -ra adják meg. A 230 V~ -on egy kicsit eltérő.

Jó ha tudjuk, az EPRI egy ipari csoport és a fő célja a 80 Plus-szal, hogy a gyártók kezébe marketing eszközt adjanak.

A 80 Plus-szal kapcsolatos további információkat a referenciában is szereplő EPRI honlapján és az [Ecova Plug Load Solutions](#) weblapján találasz.

Tudd, se az Energy Star, se a 80 Plus nem foglalkozik azzal, hogy a PSU-k mennyire jól szabályozottak! Az e szabványoknak megfelelő egységek általában elég megbízhatóak, de vásárlás előtt nézd át az adott egységről rendelkezésre álló információkat és folytasd saját kutatást!

Tápegységek fizikai kialakítása

A „régiszerű” IBM PC és klonjai előtti időkben a számítógép tápegységek nagyok, nehezek, terjedelmesek, zajosak és forrók voltak, és nem találtál két egyforma gyártmányt. A napjainkra jellemző kisebb súly, modularitás és szabványos

Megjegyzés: még napjainkban is vannak egyedi kialakításúak, amik közül némely „szabványos” PSU-nak néz ki, de eltérő csatlakozó kábeleik vannak, vagy fizikai kialakítást tekintve kicsit más. Célszerű

1. táblázat:

80 Plus minősítési szintek összehasonlítása

Komputer hardver 1x1: tápellátás

átolvasni a rendszer dokumentációját, hogy lásd, különleges tápegységet igényel-e, ellenkező esetben rendszerhibával, vagy összeszerelési problémákkal szembesülhetsz. (Jellemzően a régebbi HP és Compaq gépek voltak ilyenek.)

Számos PSU kialakítás létezik. Mi a leggyakoribbat tekintjük át. További információk a létező, kevésbé elterjedt típusokról a referencia részben vannak.

Az ATX-kialakítás

Fotó: Rainer Knäpper, Free Art License
(<http://artlibre.org/licence/lal/en>)

Az ATX, az XT, AT és baby AT gépek leváltását célzó, az Intel által 1995-ben kiadott, specifikációból ered. A specifikáció PSU-kra vonatkozó részét a legpontosabban az [Intel Power Supply Design Guide for Desktop Platform Form Factors, 1.1](#) kiadása írja le, I. referencia.

Anélkül, hogy technikai részletekbe belemennék, ami az ATX-et az elődeitől leginkább megkülönböztette, az a több tűs csatlakozó (nagyobb áramkapacitás), a jobb összejelölés (hogy „bolondbiztos” legyen) és a „soft” start és stop, ami lehetővé tette a számítógép operációs rendszerének a tápellátás kikapcsolását, amikor a rendszer már

biztonságosan kilépett, vagy a hálózaton keresztüli távoli „ébresztést”.

Az ATX akkor volt a csúcson, amikor az Intel Pentium III és az AMD Athlon sorozat processzorait alkalmazták legelterjedtebben. A fő tápcsatlakozója 20 tűs, két sorban tízesével. Volt még egy hattűs molex 2x3 -as dugó is, ami „külső” tápot adott oda, ahol kellett.

Az ATX12V kialakítás

Nagyjából a századforduló idején, az ATX specifikációt továbbfejlesztették, a fő tápcsatlakozót további négy tűvel és egy négytűs (2x2) 12 V-os csatlakozóval egészítették ki, hogy az akkor megjelent Intel Pentium IV CPU-k tápellátást biztosítsanak. Az idő múlásával a specifikációt többször módosították, de az azonos családba tartozó újabb egységek visszafelé kompatibilisek a régebbiekkel. Sok ilyen egység főcsatlakozója 20+4-es kialakítású, amittől a régebbi ATX 20-as típusokkal is kompatibilis.

A későbbi ATX12V-k egy, vagy több 6-tűs PCIe tápcsatlakozót is kaptak, a jobb minőségű videó kártyák kiszolgálására. Ha egy vagy több ilyen videó kártya van a rendszeredben, akkor olyan PSU-t válassz, aminek elég csatlakozója van azok tápellátásának biztosításához.

A „nagy durranás” a későbbi változatoknál az egyetlen „nyers”, 12 V-os tápsín. Régebben a 12 V-ot két, vagy több, különböző célú sínre osztották el. Ez behatárolta bizonyos nagy teljesítményű rendszerek tápellátását. Végül is minden feszültséget egy transzformátor állít elő, tehát az összes 12 V-os terheléshez egyetlen, nagyobb teljesítményű sín biztosítása kevesebb megkötéssel és veszteséggel jár. (Emellett egyszerűbb és olcsóbb a kialakítás, ami árcsökkentő).

Moduláris ATX12V kialakítás

Sok gyártó kezdte kiszolgálni a „bütykölők” növekvő táborának azon igényét, hogy a rendszerben pillanatnyilag nem használt kábeleket eltávolíthassák. A cél, hogy megszabaduljanak a zűrzavartól és szabaddá tegyék a rendszer belső légáramlását a jobb hűtésért.

Noha ez nem igazi kialakítási „szabvány”, a legtöbb ilyen moduláris egység belső oldalán van egy csatlakozó sáv, ahová a különböző kábelkötegek igény szerint csatlakoztathatók. Sőt, egyesek bizonyos gyakoribb kábelekből több méretet is adnak, a nagyobb és kisebb házakban történő alkalmazáshoz.

Ez a fajta tápellátási rendszer általában egy kicsit drágább a nem modulárisoknál, de sokkal tisztább és könnyebben karban tartható kialakítást ad. Olvas-tam olyan cikket, ami szerint a különbség a légáramlásban jelentős, olvastam másikat, ami szerint pedig nincs lényeges különbség. Tapasztalatom, hogy a ház belseje néhány fokkal hűvösebb, ugyanakkor sokkal rendezettebb.

Fotó: Moduláris vs. Non-Modular PSU
(köszönet Ni-Sama-nak Wikimedia Commons-tól)

Ha a rendezettség számít, és neked fontos a géped jó és kifinomult kinézete, illetve olyan vagy aki állandóan a házban matat, ez a fajta PSU érdekelhet téged. Ha nem, akkor néhány tépőzáras szalag és kábelkötöző szépen összeszedi a normál, nem-moduláris PSU használaton kívüli kábeleit.

Más kialakítások

PSU vásárlása során más kialakítások széles körével találkozhatasz. Ez a lista nem teljes. A témáról továbbiakért a cikk végén a referenciát tekintsd meg.

microATX az ATX egy változata, kisebb, alacsony fogyasztású rendszerekhez.

Mini-ITX Via Technologies által kifejlesztett változat, kicsi, alacsony fogyasztású rendszerekhez.

EPS12V ATX-változat, bizonyos munkaállomások számára.

Forgalmazó-specifikus PSU-k

A bevezetőben említettük, de nem árt megismételni. Van néhány (általában régebbi, vagy „mindent egyben”) rendszer, aminek a PSU-ja *kompatibilisnek* néz ki, de eltérő a kábelezése, vagy eltérő kimenetei vannak. Ezeket szoktam „ezt kikaptad” kialakításnak hívni.

Ha már van ilyen géped és cserélned kell a tápegységet, legjobb, ha a gyártótól veszel egyet (gyakran túl drága ahhoz, hogy megérje), vagy nézz szét az adott típus alkatrészellátóinál. Nézd át az esetleg rendelkezésre álló, vagy elérhető dokumentumokat, amikről vélhető, hogy a rendszeredre vonatkoznak.

Sajnos nagyon gyakran jobb és sokkal olcsóbb lecserélni a nem szabványos számítógép-rendszert

olyanra, ami jobban támogatott boltban azonnal kapható hardverekkel.

PSU választása a gépedhez

Általában három oka lehet PSU vásárlásának: egy új rendszer összerakása, egy régebbi rendszer javítása, vagy egy rendszer továbbfejlesztése.

Rendszer javítása esetén nem árt bizonyossággal megállapítani, hogy a meglévő PSU valóban a probléma okozója-e. Később részletesebben kitérünk még a hibaelhárításra, de most csak néhány alapvető igen-nem kérdést válaszoljunk meg a rendszer eredeti PSU-jával kapcsolatban:

A PSU öregebb 5 évnél?

Igen - Nem

A PSU-nak égett, vagy fanyar szaga van?

Igen - Nem

A PSU hűtőventilátora visít, darál, vagy dübörög?

Igen - Nem

A PSU belseje nagyon-nagyon koszos, poros?

Igen - Nem

Lekapcsolódik a számítógép véletlenszerűen (nem a CPU hőmérséklete miatt)?

Igen - Nem

Nem kapcsol be a számítógép egyáltalán?

Igen - Nem

Ha a kérdések közül háromra, vagy többre „igen” a válasz, a PSU gyanús. Ha ötre, vagy többre „igen” a válasz, akkor mindenképpen számolj a PSU cseréjével, mert ha eddig még nem romlott el, el fog és pedig hamarosan. Ha gyanakszol a PSU-ra,

Komputer hardver 1x1: tápellátás

akkor az említett későbbi hibaelhárításon menj végig, mielőtt csereeszközt vennél.

Új rendszer építéskor, vagy régi, új eszközzel történő fejlesztése során a választás a megfelelő kialakítású, kábelezett és a rendszer összes terhelésének kiszolgálására elegendő, de nem túlzott teljesítményű darab keresésére korlátozódik. Ez a következő témához átv vezet, a várható fogyasztás becsléséhez.

Rendszered fogyasztásának megállapítása

Hogy elkerüld a túl-, vagy alúl méretezett tápellátást, először meg kell becsülnöd a rendszered fogyasztását. A becslés azt jelenti, hogy a rendszerben lévő összes eszköz fogyasztását összeadjuk.

Az erre képes, általam látott eszközök közül, az **eXtreme Power Supply Calculator** (a „Lite” verziót használom) a legjobb. Kiterjedt adatbázisból és a nagy hardverválasztékból becsüli meg a rendszer fogyasztását. A „Pro” változat (2 USD – olcsó) sokkal több tulajdonságot sorol fel, de ezekre csak akkor van szükség, amikor amolyan csúcs hardver munkaállomást, vagy szerver raksz össze.

Ez a számológépszerűség elvégzi helyetted az összes technikai számítást és különösebb fakszni nélkül kapsz egy elfogadhatóan pontos számot a rendszered teljesítményfelvételéről.

Képernyőkép (előző oldal): eXtreme Power Supply Calculator Lite verzió

Kialakítás kiválasztása

Négy alapvető tényező számít: fizikai méret, hűtés, vonali feszültség és kimenetek.

A **fizikai méret** egyszerű követelmény – a vizsgált PSU pontosan beleillik-e a rendelkezésre álló helyre, és rendesen illeszkedik-e rögzítő elemekhez? Ha nem, akkor nem leszel nagyon boldog az végeredménnyel.

Nos, ezt hogyan találod ki egy online hirdetésből? Először a hirdetésben szereplő kialakítással foglalkozz. Alaposan nézd át a rendszered kézikönyvét, vagy a meglévő tápegység névtábláját, támpontot keresve. Olvass el ismertetőket a darabról. Ha más lehetőség nincs, mérd le a meglévő PSU-t.

A kialakításra vonatkozó specifikáció meghatározza a PSU fizikai méreteit. Ha egy forgalmazó a hirdetésében nem adja meg az adatokat, kérdezd meg tőlük. Többségük örömmel adja meg e-mailben, vagy telefonon. Ebben igen, a méret a lényeg.

A PSU-k névleges teljesítményének növekedtével, a gyártók egyre inkább növelik az egységeik mélységi kiterjedését, több teret adva az alkatrészeknek. Győződj meg arról, hogy az új egység beépítéskor nem ütközik akadályba. Mérd meg a távolságokat, hogy ne legyen semmi kétség. (Biztonsági okokból, a méréseidet KIKAPCSOLT állapotban végezd.)

A **hűtést** általában egy, vagy két ventilátor biztosítja, a levegőt az egységen át szállítva. A modern a tápegység ventilátorai kifelé nyomják a levegőt. Néhány korábbi ATX táp a PSU-ról a levegőt a házba szívja be. (Tudtad, ugye?) Amennyiben egy régebbit cserélsz újra, estenként a ház légáramlását is át kell alakítani, de az esetek többségében az új típusú egységgel javul a hűtés.

Sok újabb egységben nagyobb, lassabban forgó ventilátort van azonos mennyiségű levegő szállítva. Ennek az az oka, hogy normál teljesítményszinten halkabb legyen és a nagyobb terheléshez legyen hűtési tartalék. Különleges eszközkhöz, ahol szempont a halk működés, léteznek ventilátor nélküli PSU-k. (Ezek általában nagyon sokba kerülnek.)

A **bemenőfeszültség** a legtöbb PSU hátoldalán egy kis süllyesztett csúszókapcsolóval állítható. Beszere-lés előtt győződj meg arról, hogy a kapcsoló a régió-nak megfelelő feszültségre van-e állítva. **Meghibá-sodást okozhat, ha a kapcsoló nincs jól beállítva!**

A **kimenetek** alatt a rendszer működéséhez egyenáramot biztosító kábeleket és csatlakozókat értjük. Az erre szolgáló csatlakozóknak az alaplaphoz, illetve a tápot igénylő eszközkhöz illeszkedő méretűnek és típusúnak kell lenniük. Ez különösen a régebbi eszközöknél (pl. IDE meghajtók) fontos, amik a SATA meghajtóktól eltérő tápcsatlakozót igényelnek.

Robusztusság és megbízhatóság

A PSU-k nem azonos módon készülnek. Néhány még azonos gyártósoron készülő modell is, jobb lehet a többinél. Megéri ha utánanézel, amikor PSU-t vásárolsz.

Elismert szakemberek technikai ismertetői sokat segíthetnek, akárcsak a gyártó honlapján olvasható felhasználói vélemények. Néhány ismertebb oldalon ellenőrizd a recenziókat indulásként.

Bármit is teszel, ne csak pénzt áldozz erre a problémára. Többet fizetve nem feltétlenül kapsz többet is. Olvass, kutass és informáldj arról, hogy a gyártóknak mi az üzleti taktikájuk, hogyan sorolják be az eszközeiket és mások hogy értékelik azokat.

Új tápegység telepítése

Általában egyszerűbb PSU-t új számítógépházba beépíteni, mint meglévőt lecserélni. Semmi sincs útban, nincs feszültség alatt és a ház ekkor még általában üres. Rakd be az egységet a házba, csavarozd le és dugd be. Mi sem egyszerűbb ennél, mi? Nos, általában igaz, de azért a folyamat ennél jóval összetettebb, ha rendesen csinálod.

Meglévő egység cseréje ennél egy kicsit izgalmasabb. Ha még sosem csináltál ilyesmit, bonyolultnak tűnhet, ezért fussuk át az alapvető lépéseket. Vésd eszedbe **SPIRE**:

- * **Safety** – biztonság
- * **Plan/Prepare** – tervezés, előkészítés
- * **Inspect** – vizsgálat
- * **Remove/Replace** – eltávolítás, cser
- * **Ensure** – ellenőrzés

Beépítésnél van még egy plusz lépés. Alapvetően fontos a rendszer megfelelő működéséhez.

- * **Test** – próba

Az eltávolításnál és a cserénél egyaránt fontos, hogy tisztítsd meg és rakodj el a munkaterületről, amikor befejezed. Biztonságosabb, rendezettebb és segít a dolgok rendben tartásában.

Most, hogy tisztáztuk az alapokat, menjünk bele egy kicsit részletesebben, kezdve a biztonsággal.

Biztonság

Függetlenül attól, eltávolítasz, vagy cserélsz-e PSU-t, a biztonságod és a berendezés meghibásodásának elkerülésére alapvetően fontos, hogy MINDENT KIHÚZOTT HÁLÓZATI CSATLAKOZÓVAL és feszte-lenítve végezz. Kapcsold ki a gépet, ha menne Húzd ki a hálózati dugót a gép hátoldalából és a fali csatlakozóból és rakd félre.

Hogy „hatástalanítsd” a berendezést, kihúzás után nyomd le és tartsd néhány másodpercig úgy az előlapi tápkapcsolót, hogy a tárolt elektromosságot kisüsd a ház kinyitása előtt. A fedelet, eltávolítása után rakd el a munkaterületről, hogy ne legyen útban munka közben. Nézd meg, hogy világít-e LED az alaplapon. Ha igen, akkor nyomd le ismét a tápkapcsolót addig, amíg ki nem alszik.

Jusson eszedbe, hogy a számítógépházban éles és hegyes részek vannak. Használj jó megvilágítást és nézz alaposan körbe, mielőtt bárhová is nyúlnál a házban.

Tervezés, előkészület

A munka eltervezése és a munkaterület előkészítése megfelelő szerszámokkal és anyagokkal a munkamenetet hatékonyabbá, biztonságosabbá és kevésbé feszültté teheti.

A munkaterület legyen jól megvilágított, megfelelően tiszta és legyen benne asztal, vagy munkapad a munkához. Ha konyhaasztalon dolgozol, használj régi terítőt, vagy ágyterítőt, hogy védj a felületét.

A tápegység cseréjéhez akár egyetlen csavarhúzó is elég lehet, ha nem várható, hogy a kábeleket is kezelni kell. Amikor én házhoz megyek, egy teli szerzős táskát viszek, de az alábbi a szűk minimum:

* **Csavarhúzó** – philips- és PZ-fej, lapos csavarhúzó, mind hasznos lehet. Úgy tapasztaltam, hogy a hobbi, 10-az-egyben csavarhúzók tartalmazzák az összes, számítógépes munkához szükséges fejet. Azt vidd, ami neked bevált.

* **Csípőfogó** – egy pár 4 inches csípőfogó jól jöhet, amikor esetleg a kábeleket a házhoz rögzítő drótkat kell elvágni. A RadioShack-nél megfelelően jó darabok kaphatók és nem is túl drágán.

* **Csőrös fogó** – jól jöhet, amikor szűk helyre becsavart, vagy alátétet kell megfogni. Segíthet még, ha szereléskor kábelrögzítőket kell meghúzni.

* **Elemlámpa** – lényegtelen, hogy milyen jól megvilágított a munkaterület, a számítógép házában akkor is lesznek sötét sarkok. Egy, erős fényű kis elem-lámpa segít e területek megvilágításában. Én személy szerint a Gerber Option 50 LED-es lámpát ajánlom.

Az anyagok között minimum a PSU rögzítéséhez szükséges dolgoknak, néhány kisebb és nagyobb kábelkötezőnek a kábelek rögzítéséhez és egy tekercs szigetelő szalagnak is lennie kell. Jelölő filc, vagy ráakasztható kábelcímké segíthet azonosítani, hogy a csatlakozók hová illenek. (Én erre a célra Dymo címkézőt használok, papírszalaggal.)

Opcionális kábelrögzítő lehet pl. spirál, tépőzáras szalag, zsugorcső és fonott kábelhuzat, ami szintén javíthatja a munka minőségét, de ezek nem feltétlenül szükségesek (ám ezekhez további eszközök is kellhetnek, mint ollók és hőpisztoly).

A tesztelésnél jól jöhet még egy **kapcsolós elosztó** is. A főkapcsoló lehetővé teszi az egység gyors áramtalanítását, ha valami balul sülné ki.

Úgy helyezd el a szerszámokat és anyagokat, hogy kéznél, de ne útban legyenek. Gondold át előre, hogy mennyi helyre lesz szükség a munkához és munkaterületet úgy rendezd be.

Ellenőrzés

Nézd át a házad tápellátó rendszerét, az esetleges különleges jellemzőket keresve. Néhány házban PSU beszereléséhez retesz, vagy keret van, hogy vizsgálat, vagy karbantartás céljából kifordítható, vagy kicsúsztható legyen. A legtöbb ház esetében azonban egyszerűen csak oda kell csavarni az egységet a ház hátuljához, négy kis csavarral.

Komputer hardver 1x1: tápellátás

Hangszigeteléshez lehetnek gumibakok, vagy tömítések is. Ha használj ilyeneket, akkor mindenképpen nézd utána, hogy ekkor a megfelelő földelés hogyan biztosítható. Általában erre egy rövidebb zöld kábelrel való, amit ház fémrészéhez, illetve a PSU-hoz csavarnak recés alátétekkel. Az alátétek segítenek, hogy a csavar belemarjon a fémfelületbe és jobb elektromos kapcsolat jöjjön létre.

Nézd meg, hogy vannak-e éles peremek, eltávolítandó rögzítések (pl. fiókrögzítők), vagy hegyes sarkok. Szigetelőszalaggal takard le az éles peremeket a munka megkezdése előtt.

Nézd át, hogy mi, hová van kötve. Készíts képet, vagy jelöld meg a kábeleket, hogy melyik eszközbe, vagy alaplapi csatlakozóba valók. Nézd meg a kábelek elvezetését, mielőtt bármit is kikötnél. Figyeld meg a csatlakozásokat, amik kijöhetnek, vagy szétkapcsolódhatnak az egység eltávolítása során. (Erre leginkább a CPU ventilátorok hajlamosak.)

Különösen a SATA csatlakozókat és a kábel elvezetését figyeld meg. A SATA meghajtó felőli táp- és adatcsatlakozói érzékenyek és könnyen törnek. Ha a PSU, házba történő beszereléséhez SATA-kábelt kell eltávolítani, ellenőrizd le és távolítsd el minden rögzítését, mielőtt megpróbálnád kihúzni. A rögzítő kiakasztása után finoman hátrahúzával távolítsd el. **OLDALRA NE NYOMD, NE ERŐLTESD** a SATA-csatlakozót! Ha nem ügyelsz, általában nem a kábel, hanem meghajtó csatlakozója rongálódik meg.

Keress elhasználdott, vagy kimozdult dolgokat. Egyszer egy döglött gyíkot találtam egy számítógépben. Távolítsd el minden szemetet, port, stb..

Végül, az új PSU legyen előkészítve: a *feszültségváltó kapcsoló beállítva*, a kábelek szakadás, vágás, vagy más sérülés szempontjából átvizsgálva, a beépítés előtt. A beszerelő készletét, ha van, nézd át, hogy nem hiányzik-e valami.

Eltávolítás, csere

Na itt kezdődik a buli. Létező egység eltávolítása a következőképpen történik:

- * **Vágd el a kábelrögzítőket**, amik a vázhoz rögzítik. Amint elvágta, távolítsd el a kötőzőket (tisztogass). Ügyelj rá, hogy ne vágj el kábelt!

- * **Takaríts el** mindent, ami a kiserelést akadályozhatja. Az útvonal megtisztításához esetleg más kábeleket is ki kell húzni, meghajtó fiókot eltávolítani, vagy a hában mást is változtatni.

- * **Húzd szét** a PSU összes csatlakozóját, amivel az alaplaphoz, vagy perifériákhoz, pl. lemezek, videó kártyához, ventilátorokhoz stb. kapcsolódik.

- * **Csavarj ki** a rögzítő csavarokat. Az egységet támaszd alá, nehogy leessen, amikor az összes csavart eltávolítottad. (Ne feledd: a PSU-nak súlya van!)

- * **Oldozd el** az összes kikötést, vagy mechanikai szerkezetet, ami még a helyén tartja.

- * **Vedd ki** a PSU-t a házból, ügyelve az összes kábel kitisztázására, ne akadjanak az alaplaphoz, vagy más belső szerkezetbe.

- * **Ellenőrizd**, hogy a többi kábel stabilan a helyén van-e, nem távolítottad-e el valamelyiket véletlenül.

- * **Távolíts el** minden rögzítetlen tárgyat, nyereséket, szemetet, hulladékot, port, stb. a cseréhez.

A cserét ha később rakod be, akkor menj végig ismét a SPIRE első három lépésén: Biztonság; Tervezés, előkészítés; és Ellenőrzés. Nézd át a munkadarabot, győződj meg, hogy a rendszer áramtalanítva van-e és biztonságos munka szempontjából, illetve vizsgálj át a vázat.

- * **Illeszd** a házban a helyére a PSU-t és

- * **Földeld le** a PSU-t a házban az egység leírásában meghatározottak szerint. Megjegyzés: lehet, hogy az eredeti egységtől eltérő módon kell csinálni.

- * **Rögzítsd** stabilan az egységet a hozzá adott rögzítővel. Szükség szerint használj alátéteket.

- * **Tedd vissza** PSU rögzítő pöckökeit, vagy húzd meg a hevedereket, hogy a sasszéhoz rögzítsd.

- * **Szereld vissza** az új PSU útjának megszüntítéséhez korábban a házból eltávolított modulokat.

- * **Vezesd el** rendezetten a kábeleket. Használj kábelkötőket szükség szerint, hogy rendezett kinézetet és tiszta légáramlást biztosíts a házban. A rögzítés előtt próbáld a helyükre.

- * **Megjegyzés:** a kábelkötőket nem szabad annyira meghúzni, hogy a szigetelés sérüljön, vagy a vezeték megtörjön. Csak mérsékelten feszítsd meg.

- * **Csatlakoztasd** a rendszer megfelelő működéséhez szükséges összes adat- és tápkábelt.

- * **Ellenőrizd**, hogy a sasszé összes csatlakozása rendben van-e, megfelelő-e és biztonságos-e.

- * **Távolíts el** minden hányódó tárgyat, nyereséket, szemetet, hulladékot, port, stb. a bevizsgáláshoz.

Ellenőrzés

Ebben a lépésben alaposan nézd végig a ház belsejét. Olyasmiket keress, mint:

- * **Laza csatlakozók** – ne korlátozódjon a PSU kábeleire. A rendszer összes adat- és tápkábelét, a külső csatlakozókat, pl. ventilátor csatlakozók, nézd át.

Komputer hardver 1x1: tápellátás

- * **Kusza kábelek** – igazítsd el a kábeleket, amikor végtél. Ismét csak, ez ne korlátozódjon a PSU kábelezésére. Mindennek működnie kell.

- * **Dirt, Dust, Debris** (szemét, por, hulladék) – a számítógép halálra 3D-je. Akárhogy is, tartsd az egységet tisztán és az sokáig ki fog téged szolgálni.

- * **Fejezd be** – zárd be az egység oldallemezeit és ellenőrizd, hogy ne legyen semmi akadály (rosszul elvezetett kábel), mielőtt a kallantyúkat, vagy rögzítőket helyükre tennéd.

Tesztelési eljárás

Ekkor a rendszer kész a tesztelésre. A következőképpen járj el:

- * **Vizsgáld meg**, hogy a hálózati feszültségválasztó kapcsoló megfelelő értékre áll-e.

- * **Keresd meg** a PSU hátoldali tápkapcsolóját. Ha megvan, állítsd KIKAPCSOLT állásba.

- * **Csatlakoztasd** főkapcsolós elosztót egy megfelelő fali aljzatba.

- * **Dugd** be a kapott hálózati kábelt az egységbe, majd az elosztóba.

- * **Helyezd áram** alá az elosztót a főkapcsolóval.

- * **Tudd**, ha nincs hátoldali tápkapcsoló, az egység azonnal áram alá kerülhet, amikor a hálózati kábelt bedugtad.

- * **FIGYELJ.** Nézd át az egységet, áthúzást, szikrát, furcsa zajt, vagy füstöt keresve.

- * **HA ezek közül bármelyiket is észleled – KAPCSOLD LE A HÁLÓZATOT a főkapcsolóval**

- * **HA semmi ilyen nem tapasztalsz – folytasd.**

Komputer hardver 1x1: tápellátás

* **Kapcsold be** a hátoldali tápkapcsolót

* **FIGYELJ.** Az egység röviden bekapcsolhat, a ventilátor ellenőrzésére, vagy elindulhat a rendes bekapcsolási folyamat. Ha elindul, és látszólag semmi hiba nem jelentkezik, hagyd a rendszert teljesen elindulni.

* **Nyomd meg** az előlapi tápkapcsolót, ha az egység még nem indult volna el.

* **Ha nem akar rendszeren elindulni – KAPCSOLD LE A HÁLÓZATOT a főkapcsolóval.**

* **Ha normálisan indul és fut, nyiss egy hideg sört, dőlj hátra némi sörfalatokkal és ünnepelj!**

Hibaelhárítás, tápellátási problémák esetén

A tápegységek általában egyszerűen vizsgálhatók. Az igen-nem kérdésekkel eldönthető, gyanakodjunk-e, vagy se a PSU hibájára, hogy valami el fog, vagy már el is romlott, de további vizsgálatokra van szükség a gyanú igazolására.

A PSU-k tipikus hibái a túlmelegedés (por, vagy ventilátor hiba miatt), a nem megfelelő kimeneti feszültség, rövidzár, szakadás, akadozó működés és a teljes leállás. Ezek számos hibajelet produkálhatnak.

A PSU javítása általában sem nem biztonságos, sem nem költséghatékony, megfelelő ismeret, szerszám, eszközök és tesztberendezés nélkül nem javasolt. Az esetek többségében biztonságosabb, egyszerűbb és olcsóbb lecserélni az egységet egy biztosan működőképesre. Ha ez megoldja a problémát, hajítsd ki a régit és vegyél egy újat.

Eszerint a tápellátás ellenőrzésének legegyszerűbb módja, vagy beszerezni egy működő gépbe, vagy tápegység tesztelőt használni. Utóbbi sok gyártótól online vásárolható. Elegendő módon leterheli a tápegységet, hogy bekapcsoljon, és jelzi, hogy

biztosítja-e a megfelelő feszültséget. Néhány fejlettebb darabban LCD kijelző van, de többségüknél csak LED-ek jelzik, hogy a tápfeszültség a rendszer működéséhez a megfelelő tartományba esik-e.

A tápegység tesztelők nem túl drágák. Ha nem vagy abban a kiváltságos helyzetben, hogy tartalék rendszer legyen kéznél, érdemes megfontolni tesztelő beszerzését és megtanulni biztonságos használatát. (Mindig tartsd be a gyártó utasításait.)

Ha PSU-t tesztelsz „padon” (kívül a rendszer házából, vagy nyitott házban), *viselj védőszemüveget.* Ha a PSU több mint öt percet van a házán kívül anélkül, hogy hálózatra lenne kötve, jobb ha kihúzod a tesztelőt, az eszközhöz tartozó kezelői utasítás szerint.

Mihelyst a tesztelőt csatlakoztattad, dugd be a hálózati kábelt az egységbe és ezután a kapcsolós elosztóba. Az egységnek egyből be kell kapcsolódnia és a tesztnek is el kell kezdenie jelezni.

Ennél fejlettebb vizsgálatot képzett elektrotechnikusok, villanyszerelők, vagy számítógép szerelők tudnak végrehajtani. Ugyanakkor egy PSU-teszter elegendő a PSU működőképességének meghatározására, ezek nélkül a drágább vizsgálatok nélkül.

Aki nem szakember semmiképpen se bontsa ki a PSU-t. Tárolt feszültségek sokáig megmaradhatnak az egységben, hacsak nem lett megfelelő módon fesztelenítve és földelve.

Nem szaporítva tovább a szót: ha a PSU egy megbízható teszter szerint hibás, cseréld le.

Összegzés

Különbféle célú PSU-k mostanában sokkal elfogadhatóbb áron szerezhetők be, mint korábban valaha is. Számos fejlesztést végeztek a kialakításban és a

működési jellemzőkben, így a modernebb egységek hatásfoka jobb, stabilabbak és könnyebbek mint a korábbi modellek.

E cikkben bemutattuk egy modern rendszertápegység kiválasztásának, eltávolításának, cseréjének és tesztelésének alapjait. Azok, akik többet szeretnének tudni a témáról, nézzék meg a hivatkozásokat. Sok sikert kívánok a számítógépes törekvéseidben!

Referenciák

Általános információk

[Tom's Hardware Power Supply Guide](#)
[Techpowerup.com: A Detailed Look into PSUs](#)
[Learning About Computers - Basic Troubleshooting Tutorial](#)
[SMPS.org Power Supply Selection Guide](#)

ATX kialakítás

[ATX Power Supply Selection Guide](#)
[Wikipedia cikk az ATX specifikációról](#)
[Intel Reference Document on ATX v. 2.01](#) (köszönet a Boston University-nek)
[Intel Reference Document on ATX v. 2.03](#) (köszönet a Boston University-nek)
[Intel Reference Document on ATX v. 2.2](#) (köszönet a Boston University-nek)
[Power Supply Design Guide for Desktop Platform Form Factors, release 1.1](#)

Tanúsítványok

[About Energy Star](#) - energystar.gov (kormányzati honlap)
[80 Plus](#) - Ecova Plug Load Solutions website
[80 Plus: What the PSU Certification Stands For](#) (köszönet pcgameshardware.com-nak)
[Electric Power Research Institute Website](#) (a 80 Plus-t kidolgozó ipari csoport)
[Underwriter's Laboratories Power Supply Page](#)
[Technick.net Certification Marks Page](#)

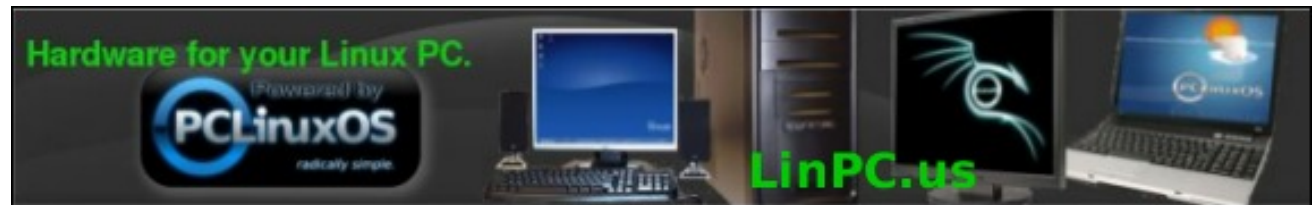
Más kialakítások

[Mini-ITX Addendum v. 2.0](#) (köszönet Intel Corp.)
[EPS12V Specification v. 2.92](#) (köszönet Enermax)

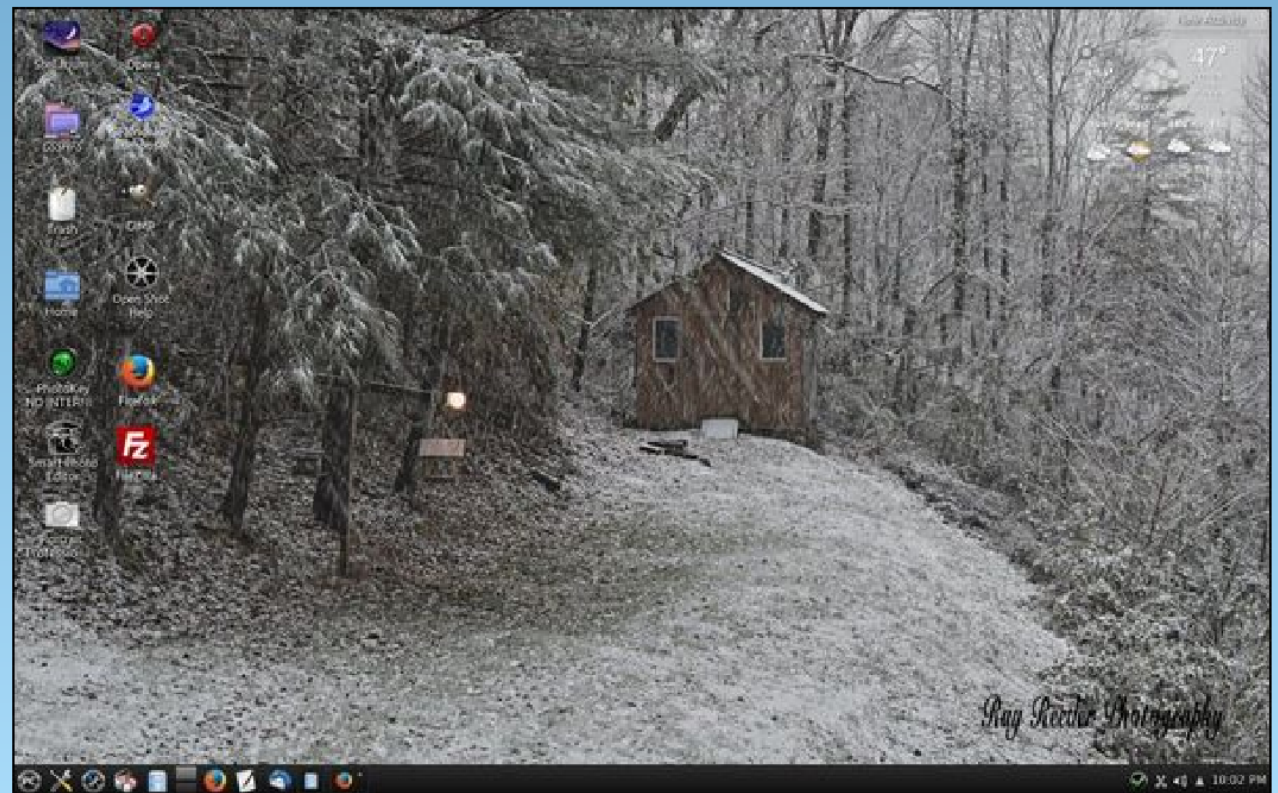
Eszközök

[Newegg.com Power Supply Calculator](#) – egy egyszerű fogyasztásszámító.
[eXtreme Power Supply Calculator Lite](#) – egy jóval részletesebb fogyasztásszámító.
[Thermaltake Dr. Power II PSU Tester](#) – lap a Newegg.com-nál
[Xoxide.com "Ultimate" PSU Tester](#) – lap az Xoxide.com-on – az segíséget a Coolmax készíti.

Jogi nyilatkozat: a cikk írója által, a referenciában szerepeltetett termékek, vagy szolgáltatások nem minősülnek termék-, szolgáltatás-, vagy gyártó-ajánlásnak, és csupán az adott feladatra szolgálnak példaként. A termékeket, vagy szolgáltatásokat az olvasónak alaposan át kell gondolnia, hogy meghatározhassa, az adott célra megfelelnek-e.

Screenshot Showcase

Posted by ff103, on 12/2/13, running KDE.